

# سازمان ملی ناجی آزمون ملی می‌شود؟

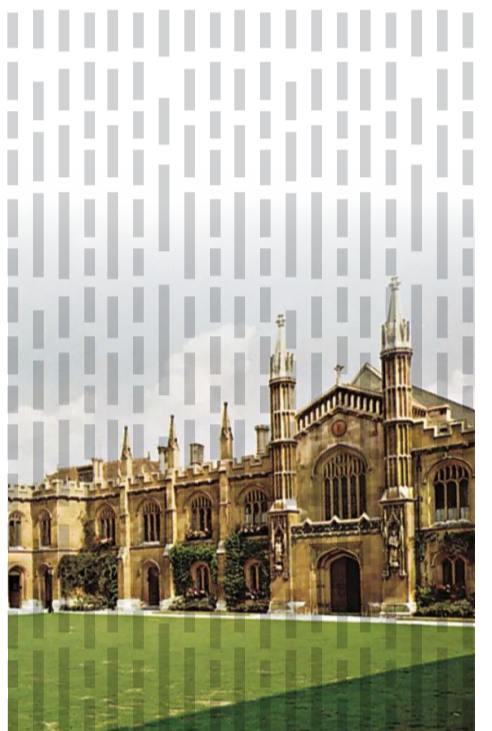
## فرهیختگان

دانشگاه

دوشنبه ۱۲ شهریور ۱۴۰۲ شماره ۳۹۲۶ WWW.FDN.IR

اوضاع مراکز آموزش عالی انگلیس چندان مثبت ارزیابی نمی‌شود

### افت ورودی دانشگاه‌ها افزایش انصرافی‌ها



با حضور وزیر علوم مالزی و رئیس دانشگاه آزاد همکاری‌های مشترک علمی بین دانشگاه‌های دو کشور آغاز شد

## می‌خواهیم همگرایی نوینی پایه‌گذاری کنیم

وزیر علوم مالزی: دکترطهرانچی:

نمی‌توان بدون چشم‌انداز علمی ایران به حل چالش‌های جهانی امیدوار بود  
تدوین نظام‌های نوین ارزیابی دانشگاهی راه برون‌رفت از قواعد تحمیلی است



عکاس: علیرضا میرزایی

اوضاع مراکز آموزش عالی انگلیس چندان مثبت ارزیابی نمی‌شود

### افت ورودی دانشگاه‌ها، افزایش انصرافی‌ها

ترک تحصیل طی پنج سال گذشته ۲۸ درصد افزایش داشته است. آمارها نشان می‌دهد که این رقم از ۳۲ هزار و ۴۹۱ هزار نفر در سال ۲۰۱۹-۲۰۱۸ با افزایش ۹۱۳۹ نفری به ۴۱ هزار و ۶۳۰ نفر در سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۲ رسیده است. در مقایسه این ارقام به یکدیگر باید گفت تعداد دانشجویانی که در یکی از رشته‌های دانشگاهی انگلیس ثبت‌نام کرده‌اند، بین سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۸ و ۲۰۲۲-۲۰۲۱ رشد ۱۱ درصدی داشته است. این ارقام از سوی آژانس آمار آموزش عالی شامل دانشگاه‌های انگلیس منتشر شده است. تعداد کل ثبت‌نام دانشجویان در سال اول دانشگاه از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ رشد ۵ درصدی داشته و این رشد در سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۰ به ۸ درصد رسید اما همین آمار در سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۱ کاهش ۲ درصدی را نشان می‌دهد و در مجموع می‌توان گفت این روند با تغییر ۱۱ درصدی رویه‌رو بوده است. آمار و ارقام نشان می‌دهد بیشتر دانشجویانی که واجد شرایط پرداخت شهریه یا هزینه‌های زندگی هستند، از امور مالی دانشجویی به‌هم‌مندی می‌شوند. بررسی‌هایی که روی افزایش آمار ترک تحصیل در دانشجویان انگلیسی انجام شده، حاکی است دلیل اصلی دانشجویان برای ترک تحصیل زود هنگام از دانشگاه، وضعیت نابسامان سلامت روان آنهاست. تجزیه و تحلیل موسسه سیاسی کالج سلطنتی لندن و مرکز تحولات دسترس‌پذیری و نتایج دانشجویی در آموزش عالی نشان داد که هنوز بیشتر از ۲۵ درصد ترک تحصیل دانشجویان به همین دلیل است. علاوه بر این، فشارها و تنش‌های مالی عامل دیگری است که باعث شده حدود ۸ درصد از دانشجویان در سال ۲۰۲۳ ترک تحصیل کنند که در مقایسه با سال ۲۰۲۲ رشد ۳٫۵ درصدی داشته است. سازمان آموزش عالی اعلام کرده در سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۰ حدود ۹۵ درصد وام را در بین واجدان شرایط دریافت کرده‌اند. امور مالی معمولاً از دو عنصر تشکیل شده است؛ یکی وام برای شهریه که به‌طور مستقیم به دانشگاه پرداخت می‌شود و دیگری وام نگهداری که به‌صورت اقساط به بانک دانشجوی پرداخت می‌شود. بیشتر افرادی که حق دریافت شهریه را دارند مبلغ ۹۵۰ پوند، یا هزینه سالانه یک سال برابری می‌کند. دانشجویان اسکاتلندی برای حضور در دانشگاه‌های انگلیس شهریه‌ای پرداخت نمی‌کنند. شرکت مدیریت دارایی جهانی در حال رشد، نشان می‌دهد محققان تعداد دانشجویانی را که از دانشگاه و طی پنج سال بین سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۲ انصراف داده‌اند، مورد بررسی قرار داده‌اند. در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۹ در مجموع ۲۹ هزار و ۶۳۰ نفر ترک تحصیل کردند. این رقم در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۰ به ۳۱ هزار و ۲۷۹ نفر افزایش یافت و در سال ۲۰۲۲-۲۰۲۱ این آمار تا ۳۹ هزار و ۴۰۵ نفر رشد کرد. سخنگوی سازمان آموزش عالی انگلیس اضافه می‌کند در حالی که انتظار می‌رود هر سال تعداد کمی از دانشگاه‌ها انصراف دهند. این وزارتخانه اقدامی قاطع برای سرکوب نقایع انجام می‌دهد که نرخ‌های نامتناسب بالایی دارند و به‌صراحت عنوان کرده که ترک تحصیل در سراسر آموزش عالی وجود دارد. وزارتخانه از دفتر دانشجویان درخواست کرده محدودیت‌های استخدامی را برای دوره‌هایی دنظر بگیرند که دانشجویان در آنها نتایج ضعیفی دارند که شامل درآمد کم و چشم‌انداز شغلی ضعیف می‌شود. این امر مانع از انصراف زود هنگام دانشجویان از تحصیل می‌شود و به آنها اطمینان می‌دهد که به آنها در کسب مهارت‌های لازم برای اشتغال کمک می‌کنند.

فرهنگ پایه‌تنباشد. منظور از فرهنگ یعنی دیده شدن جنس فرهنگی در همه حوزه‌ها، ما حتی برای پروژه‌های عمرانی هم باید طراحی فرهنگی داشته باشیم و سپس پیوست عمرانی و اقتصادی و... در آن جاری شود. هنوز بعد از چهار دهه دیدای فرهنگی رادر حکمرانی نمی‌بینیم اما در برنامه هفتم تلاش کرده‌ایم این موضوع دیده شود. قالیباف به بعد انتظار کارآمدی در عرصه حکمرانی اشاره کرد و گفت: «در هر کاری بدون حضور مردم کارآمدی یک سراب است و در دوره‌هایی از تجربه حکمرانی درباره ارتباط دانشگاه با صنعت خیلی حرف زده می‌شد. امروز باید بدانیم کل دانشگاه در خدمت حکمرانی باشد و دستگاه حکمرانی هم موظف است طبق نقشه راه دستگاه علم حرکت کند.» رئیس قوه مقننه درباره حکمرانی دانایی محور که در زمینه فلسفه الهیات و هنر باید دنبال شود، توضیح داد: «این بال دیگر حکمرانی در بخش‌های عمرانی و اقتصادی به شمار می‌رود و حرکت بدون این دو بال محال است. وقتی حرف از حکمرانی می‌زنیم از دو موضوع تشخیص علمی و تصمیم سیاسی سخن می‌گوییم که ترکیب این دو یک تاثیرگذاری را در کشور در دستگاه‌های مختلف حکمرانی ایجاد می‌کند. در سال‌های دهه ۹۰ به حکمرانی علم محور توجهی نشد. هر چند دستگاه حکمرانی ما در پهنه داخلی طراحی می‌کند اما نباید نگاهش به افق داخل محدود شود و باید درک فراگیری از حکمرانی داشته باشیم و گرنه حتی موفق به مهار تهدیدها نخواهیم شد.» رئیس مجلس شورای اسلامی اظهار تأسف کرد که در موج جدید مهاجرت باید به وطن‌گرایی مواجهیم نه وطن‌گریزی؛ در دهه اخیر قوه عاقله ما در تهدیدهای خارجی بیشتر به ماندگاری می‌اندیشید تا توسعه داخل، بنابراین الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت عملاً راه شده است و نتوانستیم چشم‌انداز درست و روشنی را به جوانان و نخبگان ارائه کنیم. قالیباف افزود: «شاید هیچ کشور و نظام سیاسی در تاریخ به اندازه جمهوری اسلامی مورد تهاجم به اشکال مختلف قرار نگرفته باشد. این طبیعی است که در برابر این تهدیدها از خودمان مقاومت نشان دهیم اما پیوستگی کامل زمانی است که پیشرفت کنیم و دشمن بفهمد که نمی‌خواهیم فقط بمانیم، بلکه می‌خواهیم رشد کنیم. مردم وقتی امیدوار می‌شوند که چشم‌انداز پیشرفت را ببینند. وی گفت: «ما در عرصه علمی و نظامی پیشرفت‌هایی داریم اما در عرصه‌های فرهنگی و اقتصادی هم باید به موفقیت‌هایی برسیم. ما در پیچ تاریخی قرار داریم که عبور از آن نیازمند تحول است. باید با شجاعت نقاط ضعف را ببینیم و با علانیت آن را به نقاط قوت تبدیل کنیم. وقتی حرف از استقلال می‌زنیم باید مولد باشیم و قدرت معرفت و منزلت تولید کنیم. اگر قدرت و معرفت و ثروت تولید نکنیم مطمئن باشیم کشور مستقلی نیستیم و نمی‌توانیم استقلال خود را حفظ کنیم.» رئیس مجلس شورای اسلامی بزرگ‌ترین چالش امروز از حکمرانی در بخش‌های مختلف عنوان کرد. ما کمبود امکانات و اختیارات نداریم. در این بیش از چهار دهه هم‌پسند چالش ما نوع مدیریت و حکمرانی است که باید دانشگاه در این مسیر حرکت کند.

**ثبت بالاترین رکورد ترک تحصیل در بریتانیا**  
BBC در گزارشی دیگری که از آموزش عالی این کشور منتشر کرده، به بررسی وضعیت دانشجویانی پرداخته که از تحصیل بازمانده و ترک تحصیل کرده‌اند. طبق آمارهای ارائه شده، شمار دانشجویانی که موفق به اتمام دوره‌های دانشگاهی در انگلیس، ولز و ایرلند شمالی نشده‌اند، به بالاترین حد خود رسیده است. آمارهای ارائه شده از سوی «شرکت وام‌های دانشجویی» حکایت از آن دارد که تعداد دانشجویانی که پیش از ترک تحصیل برای دریافت وام دانشجویی ثبت‌نام کرده بودند، پیش از

### «فرهیختگان» از مراسم یادبود مرحوم رضا روستاآزاد گزارش می‌دهد اعطای نشان ملی یونسکو به دانشمند فقید

و این وظیفه سنگینی بر دوش جامعه دانشگاهی است.» وزیر علوم یکی از آرزوهای مرحوم دکتر روستاآزاد را توسعه علم نافع و اثرگذاری دانشگاه در جامعه عنوان و تصریح کرد: «دکتر روستاآزاد معتقد بود در مدیریت‌های اجرایی باید هر چه بیشتر از جامعه دانشگاهی بهره برده شود. امروزه جمهوری اسلامی در زمینه‌های مختلف اعم از تولید دانش و خلق ثروت از علم در دنیا پرچمش بالاست و در دنیا جایگاه ویژه‌ای دارد البته ما انتظار بیشتری داریم. مسئولان درجه اول کشور و رهبر معظم انقلاب اسلامی در غالب سخنرانی‌های خود به حمایت از علم و دانش اشاره دارند و رئیس جمهور نیز همین دیدگاه را دارد که فرصت ویژه‌ای در اختیار جامعه دانشگاهی می‌گذارد که جامعه داناتر و دیندارتری تحویل دهیم.» وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در ادامه سخنان خود با بیان اینکه توسعه با توصیه محقق نمی‌شود بلکه با قانون محقق خواهد شد، گفت: «یکی از افتخارات مجلس تصویب قانون جهش تولید دانش بنیان بود؛ اما هنوز تمام بندهای این قانون کامل اجرا نشده و امیدواریم بخش نظارتی مجلس بر اجرای دقیق آن نظارت کند. یکی از افتخارات مجلس شورای اسلامی تصویب قانون جهش تولید دانش بنیان بود؛ این قانون سند افتخاری برای مجلس یازدهم است و باقی می‌ماند. همچنین منشأ ثمرات زیادی خواهد بود مشروط به اینکه همه بندهای آن اجرا شوند. داشتن قانون خوب کافی نیست و باید کامل اجرا شود.»

### دستگاه حکمرانی باید طبق نقشه راه دستگاه علم حرکت کند

محمدباقر قالیباف نیز در این مراسم درباره اشتیاق خود به حضور در مراسم گفت: «من در ایامی برنامه هفتم ضمن علمی مجلس راترک نمی‌کنم، با این حال برای حضور در این مراسم با اشتیاق آمدم. مرحوم روستاآزاد را چند روز قبل از فوت دیدم که راه رفتن و تکلم سختی داشت اما همچنان تلاش داشت با من در حوزه حکمرانی و علم صحبت کند.» رئیس مجلس شورای اسلامی به مقوله حکمرانی اشاره کرد و گفت: «بعضی‌ها می‌فهمند که جایگاه مقوله حکمرانی ندارند یا می‌خواهند از آن برای مقاصد سیاسی خودشان استفاده کنند و از این منظر حکمرانی را یک نظام سیاسی می‌دانند در حالی که در یک نظام سیاسی شیوه‌های متعدد حکمرانی‌های توان اجرا کرد. اگر الگوی شیوه‌های حکمرانی ما از نظریه و نظام سیاسی فاصله بگیرد کارآمدی خود را از دست می‌دهد. مرزبندی ما با سیاستمداران جداست و ما معتقد به مردم‌سالاری دینی ذیل جمهوری اسلامی هستیم که برگرفته از دین و بزرگ‌ترین دستاورد انقلاب اسلامی است. بر این اساس ما هرگونه مردم‌سالاری که به تحقق دین کمک نکند را مردود می‌دانیم.» او تأکید کرد که حکمرانی ایمانی و انقلابی همه مردم و نه تنها انقلابیون را شامل می‌شود. حکمرانی از نظر امیرالمؤمنین یعنی حاکم در خدمت همه مردم باشد؛ ما عمیقاً باور داریم که انقلاب اسلامی ایران ماهیت فرهنگی داشته است. حکمرانی مناسب آن نمی‌تواند

رضا روستاآزاد، استاد دانشکده مهندسی شیمی دانشگاه صنعتی شریف که از مردادماه ۱۳۸۹ تا شهریورماه ۱۳۹۳ ریاست این دانشگاه را برعهده داشت و در ۱۹ مهرماه ۱۴۰۱ پس از تحمل دوره‌ای بیماری، به دعوت حقی لیبیک گفت. از فعالیت‌های علمی وی می‌توان به انجام ۳۹ پروژه پژوهشی، انتشار ۴۳ مقاله در نشریات معتبر داخلی و خارجی، ۶۸ مقاله در کنفرانس‌های معتبر داخلی و خارجی، و راهنمایی و مشاوره بیش از ۸۰ پایان‌نامه مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی اشاره کرد. مراسم گرامیداشت و سالگرد مرحوم روستاآزاد روز گذشته ۱۶ مهرماه، با حضور محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، معاون علمی رئیس جمهوری، محمدعلی زلفی‌گل، وزیر علوم، و جمعی از روسای دانشگاه‌ها در دانشگاه صنعتی شریف برگزار شد. در این مراسم ضمن اعطای نشان ملی یونسکو به ایشان از جایزه فناوری و حکمرانی دکتر روستاآزاد و کتاب و نیز روزنامه‌ی

### بسیاری از جریان‌های فناوریانه نتیجه تلاش‌های روستاآزاد است

روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، در این مراسم با اشاره به شخصیت علمی، تاثیرگذار و تلاشگر مرحوم روستاآزاد عنوان کرد: «در سال‌هایی که افتخار داشتیم در کنار دکتر روستاآزاد کار کنیم، از ایشان بسیاری آموختم و شخصیت علمی، فردی و اخلاقی ایشان الگویی ماندگار و ارزنده برای من است.» دهقانی با تأکید بر اینکه بسیاری از جریان‌های دانش بنیان اندیشه‌ورز و تربیت افرادی که در راستای ارتقای حکمرانی قدم برمی‌داشتند در زمان ایشان تحقق دانشگاه‌ها امروز در جریان است و عادی و به‌عنوان اصولی بدیهی تلقی می‌شود، منبعث از اثری، تلاش و اراده دکتر روستاآزاد است، آن هم در شرایط و زمانه‌ای که صحبت از این فضا بسیار دشوار بود. به گفته معاون علمی رئیس جمهور، در آن زمان حضور گفتمان و جریان تبدیل علم به ثروت و اقداماتی از قبیل ایجاد دفتر خدمات فناوری تابا ربا را اختصاص فضا به شرکت‌های دانش بنیان منتقدان جدی داشت و مرحوم روستاآزاد در چنین شرایطی از گفتمان صحبت می‌کرد و برای تحقق آن می‌کوشید. در واقع در دوره‌ای که معاونت علمی و گفتمان دانش بنیان به این شکل رایج نبود ایشان مشوق و مروج و پیگیر این جریان‌ها بود.

### شخصیت جامع‌الاطراف روستاآزاد شبکه‌ای از فضایل بود

محمدعلی زلفی‌گل هم در این مراسم گفت: «فرهنگ دانشگاهی ویژگی‌های خاص خود را دارد و تمام رفتارهای فرد دانشگاهی بر مبنای عقل و ایمان و دانش است. تمام این ویژگی‌ها در شخصیت جامع‌الاطراف مرحوم دکتر روستاآزاد جمع بود و شبکه‌ای از فضایل بود. روستاآزاد معتقد بود جامعه دانشگاهی تلاش کند که نسل‌های بعدی از نظر دانش و دیندار بودن از نسل‌های قبل سرآمدتر باشند